

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1120

Vragen van het lid **Boswijk** (CDA) aan de Staatssecretaris van Defensie over *het dreigende tekort aan nieuwe commando's* (ingezonden 20 december 2024).

Antwoord van Staatssecretaris **Tuinman** (Defensie) (ontvangen 27 januari 2025).

Vraag 1

Deelt u de mening dat het mede vanwege de te lage instroom aan nieuwe commando's van groot belang is onnodige uitstroom binnen de SOF-community zo veel mogelijk te voorkomen?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat het verloop van ervaren operators onwenselijk en zelfs zorgwekkend is voor het voortbestaan van een kwalitatief hoogwaardige SOF-community op de middel- en langetermijn?

Antwoord 2

Kwalitatief hoogwaardige speciale eenheden zijn voor de krijgsmacht van groot belang. Er is veel tijd en geld geïnvesteerd in het opleiden, trainen en inzetgereed maken van commando's. Het aantal ervaren commando's is schaars, terwijl de behoefte aan deze specifieke kwaliteiten onverminderd hoog is. Behoud van deze kwaliteiten is relevant, waarbij een beperkt verloop gezond is voor elke organisatie.

Verloop van medewerkers betekent niet automatisch uitstroom. Indien het gaat om doorstroom dan is dit een manier van loopbaanontwikkeling en groei. De krijgsmacht streeft naar een goede balans waarbij ervaring wordt behouden en medewerkers tegelijkertijd kunnen groeien in hun loopbaan.

¹ AD, 14 december 2024, «Zorgen om dreigend tekort aan commando's: «Dit is onvoldoende, als je ziet wat er in de wereld speelt»» (<https://www.ad.nl/binnenland/zorgen-om-dreigend-tekort-aan-commando-s-dit-is-onvoldoende-als-je-ziet-wat-er-in-de-wereld-speelt~a43477ca/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F#:~:text=Wouter%20Kingma%2FDefensie-,Zorgen%20om%20dreigend%20tekort%20aan%20commando%27s%3A%20%27Dit%20is%20onvoldoende%2C,%E2%80%9D%2C%20stelt%20commandant%20Huib%20Smeets.>)

Vraag 3

Klopt het dat er afgelopen jaren sprake is geweest van verhoogde irreguliere uitstroom? Kunt u uw antwoord cijfermatig onderbouwen?

Antwoord 3

De irreguliere uitstroom van commando's is na een piek van 8,7% (t.o.v. de bezetting) in 2022 gedaald naar 2,3% (t.o.v. de bezetting) in 2024. Er is dus geen sprake meer van een verhoogde irreguliere uitstroom in 2024. In vergelijking met Defensie in zijn geheel: daar is de irreguliere uitstroom over het afgelopen jaar 3%.

Vraag 4

Klopt het dat er al een jaar of zestien discussie is over het mogelijk instellen van een SOF-toelage?

Antwoord 4

Jazeker, ik ben ermee bekend dat er geruime tijd van gedachten wordt gewisseld over het mogelijk instellen van een toelage voor speciale eenheden. Er wordt immers al geruime tijd met bindingspremies gewerkt bij speciale eenheden. Het gesprek over een «SOF-toelage» is van recentere aard. Het verzoek uit de SOF-gemeenschap om te komen tot een SOF-toelage is breder gezien in het licht van andere arbeidsvoorwaardelijke maatregelen, waarbij een zorgvuldige afweging is gemaakt. Defensie beziet de verschillende bindingspremies die worden gehanteerd binnen de organisatie in samenhang. Defensie volgt de ontwikkelingen op de markt zonder daarbij een zorgvuldige financiële verantwoording uit het oog te verliezen.

Vraag 5 en 6

Herinnert u zich dat u tijdens het wetgevingsoverleg Personeel/Materieel van 21 oktober jl. hebt aangegeven dat u de oproep om serieus te kijken naar het voorstel voor een SOF-toelage meeneemt in uw plannen om de uitstroom bij de SOF te beperken?

Deelt u de mening dat het voor behoud van ervaren operators kan helpen om een marktconcurrerende SOF-toelage voor SOF personeel in te stellen? Als u het daar niet mee eens bent, kunt u dan specifiek onderbouwen waarom niet?

Antwoord 5 en 6

De functies binnen het SOF-domein zijn specifiek voor Defensie en daarmee niet te vergelijken met functies op de arbeidsmarkt. Tijdens het wetgevingsoverleg heb ik hierover gezegd dat «wanneer je de functie-gebonden toelage, de inzettoelages en de bindingspremies bij elkaar pakt, de SOF-operators een goed en competitief pakket hebben.» Ook heb ik gezegd dat «onze partners, of ze nou Amerikaans, Deens of Frans zijn, allemaal een andere constructie hebben en dat onze medewerkers daar mee in lijn zitten.» Daarbij streef ik altijd naar manieren om te vereenvoudigen en versimpelen. Los daarvan blijf ik naar alle opties kijken om irreguliere uitstroom te beperken en te werken aan een goed gevulde krijgsmacht.

Vraag 7

Deelt u de mening dat SOF-personeel te allen tijde de beschikking moet hebben over de beste uitrusting die op de markt beschikbaar is?

Antwoord 7

Wij werken te allen tijde, binnen de wettelijke randvoorwaarden, aan de juiste uitrusting die aan alle gestelde eisen voldoet. In de context waarin SOF-personeel opereert, gelden vaak unieke eisen en behoeften, in het bijzonder in het kader van de uitrusting van deze eenheden. De SOF-community speelt daarom een belangrijke rol in de innovatie en ontwikkeling van uitrusting voor de krijgsmacht. Een voorbeeld is het project Verbeterd Operationeel Soldaat Systeem (VOSS) (Kamerstuk 34 000 A, nr. 98 van 4 juni 2015). In dit project zijn de door het Korps Commandotroepen (KCT) in Afghanistan geteste gevechtsgas, regenjas en operationeel vest als basis gebruikt.

Vraag 8

Deelt u ook de mening dat aanbestedingsprocessen voor technologisch verbeterde uitrusting niet tot onnodige vertraging mag leiden, en niet mag uitlopen op een keuze voor goedkopere, suboptimale alternatieven? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Ja. Het is de verantwoordelijkheid van Defensie als werkgever om voor de kwaliteit en veiligheid van de uitrusting te zorgen. Militairen ontvangen een uitrustingspakket dat is afgestemd op de specifieke functie en taak en dat voldoet aan de geldende veiligheids- en kwaliteitseisen. Bovendien is het van groot belang dat onze militairen op tijd over de juiste middelen beschikken. Door de sterk toegenomen vraag op de defensiemarkt en problemen in de toeleveringsketen kan het soms voorkomen dat een artikel niet (op tijd) leverbaar is. Defensie streeft ernaar om het aantal situaties waarin artikelen niet tijdig beschikbaar zijn te minimaliseren. In het geval dat het toch voorkomt dat een specifiek artikel niet op voorraad is, zijn er andere mogelijkheden om toch in deze behoefte te voorzien, zoals het verstrekken van een alternatief. Binnen het beschikbare budget streeft Defensie naar een goed evenwicht tussen de kostprijs, de tijdige beschikbaarheid en de kwaliteit van de uitrusting. In alle gevallen zal het verstrekte artikel aan de gestelde eisen moeten voldoen.

Vraag 9

Bent u bereid te zorgen voor een zo gestroomlijnd mogelijke aanbestedingsprocedure gericht op de unieke behoeften van de SOF-community, bijvoorbeeld door bij COMMIT een vast aanspreekpunt in te richten en een specifiek budget voor SOF daarbij te hanteren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

De huidige SOF-processen zijn erop ingericht om snel te voorzien in de specifieke behoefte, de veiligheid en kwaliteit van de uitrusting te waarborgen en innovatie te bevorderen. Binnen deze processen zijn reeds vaste aanspreekpunten belegd binnen de organisatie en lopen er initiatieven voor verdere optimalisatie. Er is geen structureel SOF-budget, maar SOF heeft in de afgelopen Defensienota's wel specifieke budgetten gekregen, waarmee in additionele behoeften kan worden voorzien. Daarnaast wordt SOF, indien relevant, bij algemene behoeften ook als betrokken partij meegenomen.